

طاشينك
اشيخ يوسى غزرت
صاحب مآثر: هارند مامورايان: ازوير

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

	ՏՐԿ.	ՂԵՅ.	ԵԹ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20 ԴՐՅ.
ԳՈՂԻՍ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ	108	54	27 ԴՐՅ.
ՈՐՏԱԽԱՆԴԱՆ	25	13	30 ԴՐՅ.

Նամակներ պետք է ուղարկվեն
Խմբագրության
Rédaction du Journal Arménien
"TACHINK" - Smyrne

Ձեռնարկները պետք է ուղարկվեն չին փոստով

10 ՓԱՐԱ

ԴԵՊԻ ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Առանցքի Պատերազմական Առևանգում
այն վճիռն էր որ՝ Մայիս 28ի արշա-
լույսին՝ առերևույթ քաղաքին մոտենալու
վրայ Արդարության կախազան հանեց
յանձին վեց տնայարտ Հայերու, ալ մե-
զի կը մնար լուկ ու համակերպիչ այս
երկրին մէջ մեզի վիճակուած սե րազդին։

Լուկ, զի ալ ոչինչ կրնայինք սպասել
Թուրք «արդարութեան», զի՝ զժխտեալ
եղածին հանցեալ «արդարութեան» բառն
խոյն բերանով տանին՝ անոր զխաղ ծամ-
ծրմելու. ախ լսան մին էր այլ հոս։

Լուկ, զի այդ աշուտ, անբերանակի,
անդարմանելի վճիռն մէջ մեզ կը զգետ-
նէր, կ'աղէկեցնէր կատարուած վիճակը
Ոճիրին պաշտօնական արդարացումն ու
նախադրութիւնն։

Լուկ, զի յոգեքն ուլ արդիւնուած էր
արդէն, և մասնով «պատուութեան» չառ-
չառ խնդր պիտի տար մեզի ցաւազար մե-
նախաձեռնութիւններու մէջ կերպով մը յազե-
ցնելով մեր առ յաւէտ խոյանդուած սրբ-
տեղուն մորմնքն ու անդին։

Նոյնիսկ կոտորածը, քանզի մեզ ու
քաղաքային մը չէին կրցնէր մեզ արքան յու-
սանառնել, որքան ալ վճիռն բոստ,
այդ անուշաք, անուշաքին վճիռն, որ ալ
զովին գաղափարութեան մը հոսանքի
էր մեզի համար։

Բայց ինչ բան էր, որ նորէն յոյսին
մարդ կաշեկն արծարծեց և ջարդ վառ
կը պահէ մեր ներսերին։
Միջի Առանցքի կախազանն անկին
զեռ համար կը մնար զէպի արդարու-
թիւն։

Լաւատարութիւնը, ինքնակ ինչ բո-
նաբանակ, մերկան ալ անկ կաշառութեան
մը մատնուած ժողովուրդներուն համար
հոգեկան — ինչ կրնանք ֆիզիքական ալ —
պէտք մըն է, որուն առջև շատ անգամ
տեղի կուտան իրականութեան ամենէն
գիտակցութիւնն մտալ ըմբռնուածներն անգամ։
Ներկայ վաղրկանքի քի մը առ է մեր
պարագան։

Կրկնական իրականութիւնը չափազանց
վնասեցողիչ, ջրառույ ու չարաբող է,
որպէս զի մեր չի փորձուէինք յոյսի նոր
տարիներ վնասել մեր չարքը, և իբր այդ
կաշիք այն բոլոր երկոյթներուն, ու-
րոնք աւելի կամ նոսաղ չափով մեզ քա-
ջալերելու, սրտապիտիւն ընտելն ունենալ
կը թուին։

Ներքին այս բնական մղումը պէտք չէ՝
սակարն մեզ քի մնչն ինքնախաբէ-
թիւն։ Եւ՝ պահելով հանդերձ մեր հա-
ւատքը արդարութեան վերջնական յաղ-
թանակին վրայ՝ պէտք է հետամուտ ըլ-
լանք միշտ ստուգելու ինչ ինչ է իսկական
արժէքն ու տարրեր ինչը մեր յաւատե-
սութեան ընձեռնած վնասներուն։

Ինչպիսի արդարութիւն մը հաւատքին
այս վերադարձը կը սիրի հանգուցեալ
Թակոր Պապիկեանի Առանցքին վերա-
դարձին հետ։

Այդ միջոցին հակադրուած մը սեպի
ունեցաւ կերպարական կատարարութեան
Հայոց Նկարագրի հետեւած քաղաքակա-
նութեան մէջ։
Ուրբարարական պատուիրակին ար-
գարակրող ու զղղարակ յայտարարու-
թիւնները հաղորդական մէջ առնելին
ցնցում մը յառաջ բերին, որուն չափով
մը արձագանք տուաւ Մայրաքաղաքին
թրքական մասնուր։ Արքան ալ իր հոտ-
էն իր ընկերոջ՝ Կոստի Բէմալ պէլի՝
վերապահութեան ու վարանութեանը՝ ար-

գարանդիր իր հզոր ու հեղինակաւոր
ճարտն ազդեցութիւնը կատարեց տահման-
ուեցան՝ Պապիկեան կրցած էր արդէն
վճարական հարուածը տալ՝ Առանցքի և-
զեռնին հանդէպ Սալի պէլ-մէլքիս վաշա
տխուր զոգչին ազդեցած պարթեան գա-
ւաղութեան։

Հիմի վաշալի Կոստի իր Դուռ Դուռ
յաղարկեց ու Առանցքի գաղափարը զրկեց
նախորդ կատարող չարաչաք ճէպաւ ալ-
լը, և հետագայով հրամայեց Առանցքի կու-
սակալին և Զինուորական Առանցքին ան-
միջապէս ձեռքարկել և գաղափարը վնաս
կան-հրամանատար Մուսթաֆա Բէնզի
փաշան, Պաշտօնի Արդար Քառերը,
ճէպիկ-Պէրքիկի միջնադարի Առանցքի պէ-
լը և Կրկնական Ազդեքին միտ գիտար
չարահալով առաւարտանաւորները։

Սնանք առ մեր մէջ գետ շատ կը
գանտին այս կարգի միտարարներ կարծե-
ցին ինչ արտաքին ճնշել միջնադարեան
մը վրայ տեղի կ'ունենար կատարարական
այս վայր-ձառք։

Եթէ երբէք միջնադարեան մը կար,
տն ալ լսու իս յարգարան ամենամեր
նկատում մը միջնադարեան կրնար ըլ-
լալ, ինչ որ ինքնին կը հակադրուէր,
այնպիսի միջոցի մը, ուր ամէն տանի
աւելի պէտք էր հաշուի առնել քաղաքա-
կրթի աշխարհի վերաբերմունքը զէպի և-
րաւարտող-Թուրքիան, որուն յաւազին
ներկայացուցնելով Մէլքուսանին կողմ,
Երազա կը զրկուէին յարեկանութիւններ
հաւատարմութիւն, համակրութիւններ չափու-
ն և ձեռնառնութիւններ արդարութեան։

Արդարութեան գործարարութիւնը համարուն
մէջ Կոստիին առաջին քաղաքը, ալ ու-
ճախ արձագանք կարգ մը հրամանները,
սորազորութեան զէպ ինչ վրայ կամ
բերանակցի առնուած միջոցները նուազա-
գոյն բանն էին զոր կրնային ընել, և զոր
առջի օրէն ընելու կ'իմ առանց և քաղա-
կան հանրակրթ կարծիքին առջև տանմա-
նադարական պետութեան իրենց վարին ու
պարսիք վրկելու մտահոգութեան, պար-
գապէս արդարութեան իրենց պարտքը
հաւատարմութեան համար՝ խաղ մեղեմանդու-
թեան ու յարգարարութեան անգամ մըն
ալ զոհ գացող Հայերուն։

Բայց չէ, ինչպէս մտախոնքութեան մէջ
տակարան ազդեցութեան մէջ՝ արդարու-
թեան յաղարկած ու անխառն յոյսն մը,
հոն չի մտնէր, չի սպիր, չի հաւատարմութիւն
զեռ Ալիքար թիւնը արդ արուծեան հա-
մար՝ քաղաքը, մարքազորութիւն ու վերա-
նորոգել սկզբունքը։

Թուրք մտախոնքութեան մէջ իմանդու-
ցած, կարծրացած, նաւար կապած կ'երե-
ւայ աշխարհութիւնը լաւաշխարհութեան
հետեւ՝ միասնակոր, ապաւանկ ու քաղ-
քայի սկզբունքը։

Հոն է վերքը, որ Թուրքիայ սկզբը
կ'աւել, և որ մահացաւ փառախոր մը կը
գաղափարով անոր ամբողջ մարմնը։

Պէտք է միանգամ ընդ միշտ հասկնան
մեր թուրք հայրենակիցները, ինչ արդա-
րութեանը երբէք արդարութեան չըլար
երբ իբր լաւաւաւանութիւն գործ կը
զրուի։

Եւ անոր ինչ աւելի համայն աղաղակ-
քան կրկնական Արդարութեան պատարա-
նաւորութեան զէպ Կոստիին ձեռք տանել
փորձած միջոցներուն պատարաւ, ու-
պարզելուն ու անհետանք ընթացքը։

Առանցքի կատարող Մուսթաֆա Զին-
նի փաշան լսել ի լսող մերկեց գործադ-
րի Կոստիին հրամանները, նախընտրելով
պաշտօնակի ըլլալ՝ քան խոյս, արդարու-
ւորութեան գործնական զէպ զրուի։

Զինուորական Առանցքի յարգեց կա-

ռարարութեան տանդարութիւններուն զէպ,
և արդարացի հրամարկը. ապաւանկը՝ ու-
րուն առջև Կոստիին տեղի տուաւ, անոր-
նապար արժանապատուութեանը մը։

Ճէպաւ ալ, Մուսթաֆա Բէնզի փա-
շա, Արդար Քառեր և ընկ. ցարդ ինքն
պիտակաւ կը գտնուէր պատմի չին-
թարեւեցան։

Ինչպէս Զիննի լսանքին մէջին ամբող-
տանդի կրցնածքներն առաւ. ու արդու-
նալիքներն ուղղեց Վարդապետ Հիմի փա-
շայի հանգին։

Առաջի ալ, անարար արձակուեցաւ
ճէպիկ-Պէրքիկի Զինուորական Առան-
ցին, որ իր պաշտօնին հրամարկեալ
Կոստիին ընթացքին վրայ սրտուած գաղ-
ալ։ Իսկ Առանցքի Զինուորական տու-
նը մերկեց կրկին անգամ Առանցքի
զատկու կատարարական հրահանգը, և
այսպէս ճէպիկ նախկին միջնադարի,
ամենապատմար չարագործ մը, ազատ
արձակուեցաւ։

Իզմիլի գիտարական — հրամանատար
պատարան Յաղը փաշան Առանցքի
զրկուեցաւ իբրեւ Պատերազմական Առ-
անցին նախադարձ Պէտք փաշայի տեղ
անցնելու համար, իսկ հոն երկուսն
վերջ գիտարական զերազգայնութիւն-
ները ինչպէս ինքնաբերական
ուրիշ Առանցքի մըն ալ կազմել՝ նախադա-
նութեան երկուսն ամբողջ արմարեցնու-
ն համար։

Այսպէս յիշատական ու հակառական
կարգարարութիւնները լսող՝ տակաւին
արդարութեան քաղ մը յառաջ չի գնաց
գործարարութեան համարուն մէջ։

Դրական արդիւնքի չարութիւնը մէկ-
զի՝ գոնէ գաղափարները կախարհակն,
արմարարութիւնները մեղմանալին քի
մը չարաչար անխառնուած Հայերուն,
հանդէպ։

Արդարութեան չի գործարարեցաւ,
բայց զէպ հանցք էր ան, ինչ կ'ըլլար...
Չէ, առ ալ չի կայ։

Հաղարդ զինուորական ու թախանաւոր-
ները վերջ Կոստիին հանցաւ վերջապէս
չըմարկեականով մը ընտելի ու հոգեկ
Առանցքի Ազդեքին մէջ Հայերուն անմի-
ջութիւնը և անանց անձնադրական, ու-
պարտարարական և այլ գաղափար գիտար-
մի անարարութեանը։

Կը կարծէք որ տակաւին չինչ ազդե-
ցութիւն մը գործած ըլլայ մեր թուրք
հայրենակիցներուն պարթեանկալ մտաւ-
րայ։

Մենք ճիշտ հակառակը կը հաւատա-
տենք։

Իսկ զգոհութիւն մը, որ տեղ տեղ
կը պարթեան, և քան ի տես կը նա-
խընտրեն, կը ստիպուին վաղ անցնիլ այն
տարակուսական օգուտէն, զոր Ս. Պաշ-
րարքիւն և Ազգ. վարչութիւններն ա-
կրկնակր ինչպէս աւելի չըմարկեականով
մը։

Պարտաւորութեան և քաղաքականութեան
զերէն՝ Գաղափար մէջ, Հայոց Ս. Թա-
ղաւոր Երեմիայի զինուորական ինչ ինչ
քաղաքական միջնադարի հաւատարմութեան
Հանգին ինչպէս և ինչպէս ար-
ձանի յաղարկը կը հանգիստանայ՝ անոր
Հայոց զէպ փառած ձեռնարկին զրաւ-
տարիւնները իր հոգեւոր նախնիներ
վերադարձուցնելով։

Ինչ ըսել է Հայերը չըմարկեալ Առա-
նայի զէպին մէջ, կը ըստեղ Ն. Յան-
կատարարութեան զէպ, մտաւոր որ Հա-
յերը Միւրաթի մէջ իրենց ինքնաբերա-
նութեան ներկայացուցին, ոչնչալի գիտով

զրոյակ բաժնեցին, ձառ խոսեցան...

Ով աստուի, ով պատնական հաւա-
նականութիւններ... Եւ ըսել ինչ Թուր-
քիան զեռ կանգուն կը մնայ, զեռ չէ
կարծանած Հայերու. թատերական ապրա-
տարութիւններէն, ձառ չանկներէն և
ոչնարագարդ զրոյներէն...

Զրկալ ինչ ոչնարի գրուի ներկայացը-
նող այդ զրոյակը ապանդանայ մարթեկու
զայոյդներուն խորքայնանքն ըլլայ...

Բայց ձեռնը արդարեւ ու աշուտ Նե-
ճանք և աղին նայինք։ Անո՞ր Պատերազ-
մական Առանցքին անգամ Զիննի պէլը, որ
հաւատարմ կը համար Առանցքին, ու Պոլիս
կը ստեղծ իր և իր ընկերներուն կողմէ
կերպարական կատարարութեան զաւոր ամ
տանկու. և անոր բողոք յառնարու՝ Ա-
ռանցքի ջարդաւ փշուր Հայերը արդարա-
ցուցած ըլլալուն համար։

Ինչպիսի արդարութիւն կ'երկանք, չէ...
Բայց այս ընթացքով ինչպիսի է ինչ
և իր պիտի համարեք յաղապարած արդա-
րութեան և ինչպիսի ինչ է ինչ պիտի
համարեք երբէք։

Արդարութեան կրնայ յախտնապէս
անմարտելի մնալ մեզի եթէ չարութեան
անոր հետապնդի քաղաքականութեան
չիլ տակաւիններէ և քաղաքական թաղ-
ձի, ի զարմուղի համարներէ։

Արդարութեան հալա. չի վերջներ,
զի անարարական նկատումներու հետ չի
հաշտուիր։ Անկալ խոյանդանքն ու ցաւ-
ցու մը պահանջ մըն է ամէն լսանք առաւ։

Կրկնական աղանդներու վարդապետին
մէջ անմարտելի կը տարակնք սրտի ինք-
նարուցի ու ինչպիսի արդարակ մը լսել
երկատարող-Թուրքիայ վարկներուն ու
գործիներուն կողմէն, կը սպասենք,
այս, որ Անճալ Բիզանտին ու Հիւսէին
ճանաչներն լսող անցնէին, յառաջ նկու-
տէին ցաւի ու կարեկցութեան անկեղծ
խորանքի մը մէջ։

Բայց անորք լսող մը չարաւորանքին,
ալալ ու չի հետապնդ գործուած զար-
նարեկի Զուրաթին հանդէպ, ու անհարժ,
կարծես քաղաքային լսելին... Եւ երբ
այ պէտք կ'աւ բերաններն բանալ, բաներ
մը լսել իրենց կցկուտ Խոսքերը, տար-
տան վնասները, կամ աշխատանքը զարձ-
ուածքները նոյն իրենց չարաչաք իրա-
կանութիւնը պարտեկու։

Ամիկա ամենապատն յաւաքարութիւ-
նը կ'աւ մեզի համար։

Ինչ արդարացու մ կրնար ունենալ այս
անտարարութիւնը։

Եթէ նոյնիսկ լսող ըլլային մեզի վե-
րապարած գաղափարական ձգտումները,
Եթէ համարարութիւն ինչ կ'ենար մեզի զէպ
նկատուած զրաւարարութիւններուն մէջ, Եթէ
մեր անձնադրականներ և ապարարներ
այ ըլլայինք, տակաւին պատճառ մը չէր որ
երկատարող-Թուրքիայ չի խոտվէին,
թուայ չիլին մեզի կ'աւ անհոյս խոյը-
մութիւններուն հանդէպ։

Առանցքի արդարութեան երկրի մը վարչու-
թիւնը, անոր մտաւորական առաջնորդ
տարրը երբէք չի կրնար համարարել ջար-
դի սկզբունքին հետ։ Քաղաքական յա-
նարները կը պատճառին, զաւարկներն
ու ապարարները կը հարաւորին՝ օրէնքի
պարտարարութեան հանդէպ, բայց խա-
ղայ քաղաքայինները չեն կատարել, կի-
ններն ու աղբիւրները չեն պղծել, ձեռքն
ու երախտները չեն մարկել։

Տարի մը տուած ամիկա գիտել կուտա-
լի Անճալ Բիզանտին պէլին՝ Պարթիկ իր հետ
ունեցած տակաւինութեան մէջ՝ երբ ան
Հայ անձնադրական ապարար փորձութեան-
ներու զէպ կ'արարած ուրուականը կը
ցցէր աշխարհ առջև։ Այն առան Բիզանտին

վեհանձնորդն իրաւունք տուաւ ինծի, ինչ որ չարգիւնդ զինքը դու այս օրերս մեր բարեկամներն մէկուն հետ իր խօսակցութեանը մէջ նախկին անձնատու-դականութեան իր տարազան լինելը Գաշ-նակցական ակամաօր գործիքն մը կըզմէ փարիզի Բոնիքէն մէջ ինքնա խրոնիկան առաջարկ մը բերուած բլլար, կարծես ասով հաստատել ուզէր թէ Հայերը ի-րապէս մեղադարտ էին Առանայի մէջ, և ուստի անարժան են այսպէս փութ-կիտ աղապարտանքի մը:

Դէպի արդարութիւն կ'երթանք, Դէ... Բայց չի յուսահատինք:

Եթէ մենք չի համեմար Արդարութեան, անուշա Ան պիտի գայ այցելէ մեզի...
ՍՈՒՐԵՆ ՊԱՐԹԵՆԻԱՆ

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՆԱԽԵԿԱՆԻ

ԲԱՆՏԵՐԷՆ ՆԵՐՍ

ՄԵՐՍԻՆ, 16 Յուլիս 1909

Առանայի վիճակը հարկաւ տեղեկա-ցած էք թէ երթալով քարտեքիւտ վրայ է: Թուրքերը կորեկի եղածին չափ Հոգե-րուն հետ հաշտ երթալ կ'աշխատին չիմա: Բանասարկաներուն չափեր կ'ան: Անոց Հիւսիսարեւմտ յանձնած մարդոց մէկ մասն ալ ազատ արձակուեցան, որովհետեւ Աւետիս Միսիկան ըստած վատին ու իր վատթար ընկերներուն սուտ վկայութեամբ միայն ամբաստանուած էին: Զինուորական Առ-հանը որ Պոլսէն եկած քննիչներուն քնն-նադատութեանց առջև: Միայնակի արէս վատերու սուտ վկայութեամբ նոր դա-տապարտութիւններ վճռելէ դադրած է, կ'երեւի թէ մտադրած Հայերն ալ անարարտ պիտի արձակէ:

Թէ ինչ տարապիլի վայրագութեամբ սկսած էին առաջին բանասարկութիւնները՝ չեմ կրնար պատմել, եւ որ ալ վայրա-գութիւնները անձամբ կրնային: Համբաւեան ընթերցումն ամենատարեւ խաղիկական գրութիւնը ամօթալու հաստատած էին հոս, ու գէպին որ եւ է կերպով մաս-նակցութիւն չունեցած Հայերը, նոյնիսկ Մերսիկաները, ինչպէս զի, առաջին օ-րերուն բանասարկեցին: Բանտին մէջ տա-ճիկ սուտ վկաներու յուշագրին մեզի, և ըսին թէ Մարթին և Մաւգէր հրապար-ցուած ենք մեծագրական և պաշտօնիկ նիւթեր ներմուծած: Սուտ վկաները՝ կարծես նուիրական արարտք մը կատարե-լու ջերմաստիճաններ, սիրալոյսով կը փութալին կատարել: Իրենց անարդ գերը: Բայց օրինական խաղաղութեանները լը-րացնելու համար կը բերէին զանաք և մեր զէնքերը կը սորվեցնէին անոնց, որ հաղթաքննութեանց միջոցին խաղաղասի չըլլալին, ինչպէս չափ մը պարտաւանքու մէջ պատանկաւ որ այսքան մարդանք-ներէ վերջ ալ սխալէին և վրան ըսէ հա-կատութիւններու մէջ լինալին... Մէր եւ, ո՛ր մարդկային բարոյականը սեղծող ու ապրեցնող Արդարութիւն, կ'ըմբռնէր քու անփութիւն ու տիեզերածաւալ դրու-թիւնը, բայց չենք փախաքիր որ ա՛յ կը-կար առեն բազմակի ըլլաւ ինչո՞ւ Հայուն բնական երկրէն, մինչ քու այցելութեանդ ակնդէտ կը ապրէ սուրէն ու հուրէն հը-րաշքով ճողոպրած Հայը, որուն ամենա-լու գոտակները մոլեռանց ու ազատ ձեռքերու տակ բանտերու մէջ կը հիւսնէ:

Նոր Հայ մը բանտարկին, անմիջապէս չըլլալ կը զարման տնոր գաստակներուն, ունաց 2-3 չիմայ, ու կը նետեն մեծ խորի մը մէջ, վայրագ թուրք ոճրագործ-ներու տրտմարտութեան տակ, որոնց կը պատուիրեն բանասարկալը խոստովանը-նել:—Այդ սեւ բախտին կ'արժանանամ եւ ալ: Ինչ պիտի խոստովանիմ՝ չեմ գի-տեր: Յանկարծ գտաւորակի տարտակի հարուած մին է կ'իջնէին գլխուս: Պի՛տէ տուէ՛ք, կ'ըսեն, այս կեանքը մենք սատկեցնենք, քանի որ դուրս առիթ չի կար որ մենք ալ խաղաղ խնամքներէն ողջակէզներ մատուցանենք:»

Աւելի ստատիկ հարուածներ կը սկսին տեղալ գլխուս, կոնակիս, կուրծքիս, և մեռելի պէս գիտիմ կը փութիմ, գրեթէ անուշա: չեմ կրնար զգու թէ մարտ վի-ճակիս մէջ զեւ ինչիւր ըրած են, միայն արթննալէ յետոյ, կը նայիմ, որ վրաս գլուխ արիւնի մէջ է, և կը համը-նամ թէ չարահալած են իրենց գաղա-

նութիւնը նոյն իսկ մարդկէս ետքն ալ: Ըն-կերներէս մէկ քանիքն ակամաօր ալս կերպով խուչեւծ են ու անոնց ալ ակամ-ջէն երբեմն արեւն կը հոսի ցարդ:

Հայ անուշա տեսքով կարգ մը վա-տեր՝ տակաւին սարսակ մը չի կերած՝ յո-մարեքան հաստատել ամէն մեղք որ կատ-վարութիւնը կ'ուզէր նետել Հայերուն վրայ: Առաջինը չըլլալով քաղաքական յանցանքով բանտարկութիւնս, կը լինէ որ ընկերներէս ամենք ձեռքուտ տակ, զիս ւստեք են, բերի անգամներ: Բայց այս անգամ, չի ձանդաճներս էլն որ՝ մէ թէ կը մտնէին, այլ բազմաթիւսակն կը զրարարէին զիս, որովհետեւ Առանայի զէնքը Մանանարտութեանց անձնուան գէպերուն պէս Հայուն որեւ օրինուար բողոքի ծայրին գէմ տրուած արտակ մը չէր: Հոս Հայը՝ կատարելապէս գտն Մանանա-դութեան սկզբունքներէն՝ կը սարսակը միայն գործադրութիւնը տեսնէ: Գաղտնի ո՛ր է կ'ազմակերպութիւն չունէին Հայերը, և հետեւաբար որեւ Հայուն գէմ եղած վկայութիւնը, ո՛չ թէ մանտութիւն՝ այլ բազմաթիւ գրաւորութիւններ էր:

Բարեբաւ այս անտիճան տարակնուտ, նորագրի չըլլալ իրեն, բարոյական ազա-տերուն՝ կ'իյնի մէջ՝ Մանանայի գտտ ուրիշ որեւ տեղի Հայութեան մէջ չեմ տեսած: Զեմ ու զեր մեր յոյն կողմերուն վրայ ծանրանալ, բայց առանց մասնա-նշելու անցնելն ալ անտեղի է:

Առաջին 15-20 օրերը բանտերը զար-նուրիկ էին: Երեւակեղէ՛ք մէկ կողմէն բարոյարտներուն ձեռքը անձնարձակ ոյժ ու իշխանութիւն, իսկ միւս կողմէն ձեռ-ուրին կատարած Հայեր բարոյական անոնց ամէն վարկի քննաքնն ինքուած: Ճը-մարիւս կ'ըսեմ, հաղար անգամ բարե-բաղլ է մէկը որ դուրսը գազմաներուն ետ կը կուտի, որովհետեւ կըսէ կը տեւ ու ինքնապէս մարդ կը մեռնի կամ կը խուսափի: Բանտերուն մէջ՝ ընդհաւա-ռակը՝ մարդապագաները ամենքն ար-կարածգիւն հոնքք կ'առնեն, որովհետեւ պարզ խոմանտակներ չեն ալ արեւոյ երկրէն վրայ իշխող բիրտ ուժին գէպ վարներն են:

Բանտին պատռահաններէն կը զեռի կ'երեմն եւ ինքուած տարներու իրենց տէրերուն դարձուիր: Նորը չափը չափ տակի գլուխն է քան կողորտեւածի մը իր պարանոց կարենալ եւ ամենք բաշ-խալ Գոմարիկներն ձեռքէն: Մանանայ հակող գլուտ ունեւուն անոյցով վարմուն-քը իր եղիկի վրթին եւ տեսնել ուզող Հայուն հանդէպ անտեսելի էր պարզապէս երեւակեղէ՛ք որ Հայուն անկողնի թուրքին մէկը իր իր կ'առնէ կը տանի, և ինք զինուորին բուռեցքին տակ գետն տարու-լած՝ խեղդուկ ծայրով կը պոտայ թէ նոյն-իսկ այդ անկողնին մէջի յուրիկն կ'իտը կ'ընայ գրուցի՝ իրենն ըլլալուն իր ա-պրցոցը: Այդ միջոցին է որ Մաւգէր հը-րացանի մը կ'իթի գլխուն կ'իջնայ ու ան-գլին մէլանի սեւինն ալ կը հալածէ զին-քը, և չի մեռնելու համար ստիպուած է տալանքները եւ արեւելու յոյնէն վալ անցնել, հետեւալ:

Բանտէն այս տեսարանը գլխուով ին-չեր զգալ ու խորիկ կը մզուի մարդ՝ գլուխն է գուշակի:

Վարը, միւրի տոններով 4 գլուտ որ և ալայ մը բանտարկակն մը անուշը կու-տան, խեղճ անմիջապէս կը գունատի ու ոտք կ'իյնէ: Տիւնը Հարպէն կ'ուզուի: Կ'երթայ, ըստ սովորութեան, տուս վիս-ները իր ներկայանան ու կ'ըսեն թէ այդ Հայուն տան պատահանին Մարթինով զարկած են Մէնէտը, թէ և իրենք աչքի-րոնքին տեսած չեն: Մին կ'ըսէ. «Այս մարդն էր զարնողը»: Միւսը կ'ըսէ թէ ինք չէ տեսած ստիպ, թէ և Մէնէտը հող գործուեցաւ, բայց սա մարդուն հող ըլլալը չէր նշմարած, ուրիշ մէկը կար հող հայրն: հակառակն և իրար ջրող վկա-յութիւններ: Տիւնը Հարպէ կ'ընդունի ասնք իր կատարելապէս գահացուցի վկայութիւններ: Հայ տղան կ'ըսէ թէ այս թուրքերը նոյն իսկ իր տունը աւարի տուող, իր հայրն ու կողպըր սպանող ոճրագործներն են ու ինքը ամենէն ստա՛ն աղերասպի տուած էր կատարելութեան ու ասոնց տունը խուզարկել տալով իր գոյքերը անկէ հանել տուած էր, ինչ որ կրնայ աղապարտել պաշտօնական կատարական թուրքերով, թէ ասնք

իրենց օձիքը աղապարտ համար է որ զինքը կը զրարարեն: Մարդարտութեան պաշտօնական աւար վրայ արեւելքա՛մ կը յարէ. «Ի՞նչ պատահեցա՞մ միայն այն հարցումին վրայ չեմ կ'ուզուէր, աւելի բան մի խաղի այս մարդոյ: (տուտ վկա-ներուն) պարկէտ բլլալ մալ ծանօթ է տրեղն»: Հայը կ'ըսէ. «Եթէ նոյն, իրենց բոս ծանուն եւ պատահար վկաներով կը վատտի թէ իմ տունիս մէջ չէի»: Մարդարտութեան պաշտօնական կը բարկա-նայ. «Եթէ՛, խաղաղասի, չեզմէ այդ չեմ հարցնիր»: Եւ կը հրամայ որ Հայը բանտ տանին ու մէկու մը եւս չի խօ-սեցնեն ու գուրի հետ երէք յարարե-րութեան չի մտնեն:

Եւ եկաւ ինչո՞ք, երեւակեղէ՛ք բան-տին մէջ, մեր բողոքին հոգեկան կայու-թիւնը, ու նկատի տուէք որ և անմեղներ կ'ախտեւան հետեւալ օրն է որ այս կար-գի հարցաքննութիւններ կը պատահին: Կ'ըսեմ ընկերներուս՝ «Արեւ տուէ՛ք ու ամէն պատահականութեան պատարտ գտնուեցէ՛ք, եւ իմ մտիս կ'ախտուի: Վճիտ արտածի պէս երթալով ինքզին-զինքս համոզուած եմ թէ երկրէն փրկու-թեան համար անմեղներու գտնուելուն զեւ պէտք կ'այ ու հաստատով թէ ո՛րքան չափ անմեղներ կ'ախտ այս կատարելութիւ-ն»: Բարոյական այնքան չուտ պիտի լինայ, եթէ գլու կ'անշեն՝ զո՛ւ սրտով և անանց տրտմանի կ'ախտանին չուանը վիզս պիտի անցնիմ իմ ձեռքովս: Միայն կարող ըլ-լալն ըսել իրենց թէ իրենց անմեղներ կը փութալան, թէ աղապարտութեւ կ'ախա-գանկուով չի մեռնիր, այլ կը գործնայ:»

Շատ երկար է մեր բանտի պատմու-թիւնը: Եթէ ըսել հաճելի թուի ձեզի խնցրուցէ՛ք, դարձեալ կը գրեմ:

Թ.Պ.Ս.Կ.Ի.Յ.

ԱՐԶԱՊԱՆԻ

ԶՈՐՐՈՐԴ ՅՈՂՈՒՄԵՐ

Ազատեալս կը հերթէ այն լուրը թէ Ընկերակց. օրինադրին Գրդ. յոգուածը մեթուած ըլլալ Ներսիսյանի կողմէ, մինչդեռ այդ օրինադիր տակաւին քնն-նուած իսկ չէ եղեր:

ԱՆՈՐՈՆԵԱՆ ԲԱՆՏԻ ՄԵՋ

Կովկասեայ գրականութեան ներկայ ամենէն հզոր ու հնազանդ գէպերէն մին, Աւետիս Անդրեան, որ քա-նի մը ամիս առաջ բանտարկուած էր իրրի Դանիակցական, Պարսի բանտին մէջ ծանրապէս հիւսնողապա ըլլալով, հի-ւանդանոց փութաղուած էր, տեղական կատարականութեան և ընդհ. գաստակալին հաւանութեամբ: Այժմ՝ իսկով կը լուսի թէ Նովոքիթիակի գաստարանին տարահը-չակ քննիչ Լրթին պահանջաւով՝ համակ-րիկ գրագէտը թխուած է ազատու ան-հակ մը մէջ, գուրի օղ և յոյս, որ կը նապատէ հիւանդութեան աւելի վատնա-ւոր գտնայուն:

ԴԱՄԱՆԱՌՄ

Տխր Յակոբ Արիւս, որ ամիսէ մը ի վեր Եւրոպա կը գտնուէր, քաղաքս վերադարձաւ:

ԱՏԱՆԱՅԻ ՏՈՒՄԸ

Նախարարական չորսերկարանին առ-թիւ, որ ա՛յնքան զրգուած էր Նէնաճի ջիւղը, Ի Թիթիստ թերթի խաղաղական մը հրատարակելով, ի մէջ այլոց կ'ըսէ. «Դանիակց իր մէջ նոր արեւն ներարուե-լէն ի վեր՝ ճանարտութեան և համերաշ-խութեան համար կ'աշխատի: Այդ չըմա-րկականը կարգալով կ'տեսնենք որ կա-տարարութիւնը այլ ևս հասկցած է ճանա-րտութիւնը, մինչ Յուսիսի սկիզբն ի վեր մանք չէինք քաղուն ճանարտութիւնը հը-չակել: Այդ չըմարտարակալ հրատարա-կաւ կը հերքուին մեր տղան և յետագի-մական ժողովրդեան կողմէ մեր սիրելի հայ հայրնակիցներուն նկատմամբ անուշուած թիւր գաղափարները: Ինչպէս տակ տուա՞ք բանք և տակ վերջն ալ միշտ պիտի ը-սենք, հայ հայրնակիցներուն ինչ որ կու-զէք վերադիւրէ՛ք, իրուսակ թէ անկրու, բայց յետագիտութեան գաղափար և զգա-ցում չէք կրնար վերադիւր ամենէն»: Ի վերջոյ՝ Թիթիստ ըսելէ ետքը թէ այլ ևս կարելի է կատարարութեան ձգել Առանա-յի աղէտին մէջ պատարտանաւ եղողն:

Իր պատճիւտ գործը, համոզում կը յարտ-նէ որ հայերը մեծ ծառայութեան կը մա-տուցանեն Սահմանադրութեան պահպան-ման համար:

Ներսիս թէ մեր միւս թուրք պաշտօ-նակիցներն ալ բաժնէին «Ինքիստ»-ի այս պատգարաւ ու յուսողիչ վերադարձալը զէպի Հայերը:

ՆԵՐՔԻՆ ԲԱՆԱԲԱՆԱՆ

ՕՍՄ. ՆԵՐՍԻՍ. ԺՈՂՈՒՄԻՆ 133րդ նիս-տը տեղի ունեցած է ուրբաթ օր. կար-գապուելէ յետոյ կայս. իրտակ մը որով մէկ չարաթ ալ կ'երկարաձգուի Օսմ. Նոր-հրդարանի առաջին նստալըմար՝ կարգ մը անկտաճակի ինդիկներու քննութեան համար, վիճարանութեան դրուէր է ելլա՞ն տակաւ պիտե՞ին կանաչաղիք, որ ինչ ինչ կարեւոր բարեփոխութեան լնդունուէր և վաւերացուէր է ժողովին:

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԴՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒՆՈՐԶՐԳԱՆԵՐ. Վրտու թէ ներ-քին Գործոց Նախարարութեան խորհրդա-կան տխրահալ Ատիկ պէս պաշտօնակ-ըլլալով Ներքին Գործոց նոր Նախարար Թայեաթ պէլի կողմէ, անոր պաշտօնին պի-տի կուտի Լաթափայ Նախորդ պատուա-կան կատարալը, Մէնէտ Սիլի պէս որ Նախարարի կատարալ կարգուած էր: Մէն-մէտ Սիլի պէլ ընդհանուր փառանքի կը վաշիկէ, կատարալալ տեղեկ և գա-ւառներու գէպերուն, և իր ծառայու-թիւնները ընդհանուր գտնահաւանութեան ա-ռարկայ եղած են նոյն իսկ տարակերու կողմէ:

ՄԱՐԴՈՅ ԸՆԿԵՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ. Ներ-քին Գործոց Նախարար Թայեաթ պէլ Կ. Պոստ ըստ լրագրագետները Պետական խորհրդի պաշտօնարանը հրապարակ՝ կու-չամ ըրած է Օսմ. տարրերու միութեան և խնդրած է Մանուկն քաջակերպ հա-րալին խախտած փառանքական ամրա-պնդումը, որովհետեւ տիրող անկտա-նութեան չափ գէշ կ'աղղէ եւրոպայի վը-րայ և արդիւք կ'ըլլայ Թուրքիոյ անու-սակն գաղապան: Յու յայտնած է Ա-տանայի ողորդի գէպին համար և հրա-ւիրած Մանուկը զրկու փոխադարձ կա-կաճները: Յետոյ առաջարկած է Մանուկ Ընկերութիւն մը կ'աղղի, որպաշտանկու համար Մանուկ չափեր, և միանպամայն գաղափարներու մէջ ներդաշխութեան գորակներ համար: Այս առաջարկը միա-ձայն ընդունուելով՝ սոմանայ վարչա-կան ժողով մը ընտրուած է գտնագան աղղէ խաղաղիները՝ Մանուկ Ընկերակ-ցութիւնը կ'ազմակերպուէ համար:

ՆԵՂՈՒՅՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ. — Լուր եղած ըլլալով թէ Նեզույները ուս մարտանա-ւերու համար բանալու խնդիրը կար-գալուած է Բ. Դրան և Ռուս կառա-վարութեան միջև, «Ատ Թիւրքի» ար-տաքին գործոց Նախարարութեան իր ստացած տեղեկութեանց յետոյ, կը յարտ-նէ թէ այս խնդրին համար ամենէն բանակցութիւն չէ կատարուած Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջև:

ԴԵՄՍԻՒ ՓԱՆՈ. — «Թանին» բացար-ձակապէս կը հերթէ այն զրուցը որու հա-մանաւ իրը թէ Օսմ. Բանթին կը խորի եղեր վարչապետութեան կուց Բեմով փաշան: Օսմ. Բանթին, կ'ըսէ «Թանին», Ազատութեան տարեկարճին տեսն իր հը-րատարակած մէկ չըմարտարակալ արդէն յայտարարել թէ կ'ուզէ որ նոր և երկուս-տարդ մարդիկ գործի գլուխ անցնին, հե-տեւաբար միտանին իսկ չանցնել վերտին գործի գլուխ բերի Բեմով փաշան որ մեզած է արդէն քաղաքականապէս:

ԿԻԼԵՍՈՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ. — Վարչապետ Հիւսի փաշա, Արտաքին գործոց, Ներքին գործոց, Կրթական և Հանրագոտ Դիմու-թեանց Նախարարները տրտմուլուր նկատ գումարեր են խորհրդակցելու համար Հե-լին կատարարութեան պատարտանքին մէկ քանի միջին գէպերու մասին: Այդ կէտերն են. — Պ. Բայի կը պնդէ թէ Կրթ. գա-նուոյ տարները տղուս բանակին չեն պատկանիր, 1882ի օրէնքին համաձայն զինուորականութեան գուրս ձգուած ըլլա-լով: Այս յայտարարութիւնը Թուրքիոյ համոզել չի թուիր, ո՛չ ալ համոզան ի-րականութեան: Միւս կողմ, այն հրամա-նը զոր Պ. Բայի հաղորդած էր Թուրքիա գտնուող հեղին հիւստաններուն, և որով կը զեկուցուի որ այս վերջինները ուրիշ

ИРСОВСЛЕД. О. ОБЩЕПОЛ.

ԱՆՁԵՌՈՑ, ԱՆՁԵՌՈՑ, ԱՆՁԵՌՈՑ

ԱՅՍ ՄԱՐԳԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է. ԹԷ ՈՐ ԿՈՒՋԷՔ ՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ՉԱՓԱՌՈՐ ԳԻՆՈՎ ԱՆՁԵՌՈՑՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԲԱՐԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ
ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Վաճառատան մէջ կը ծախուին ամեն տեսակ ծախանակներ և եւրոպական ապրանքներ:

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ Յախճապակիէ քեշի ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ապաններ, ՄԵՏԱԲԱՆԱՅ քաշիկներ, ՎՂՆՈՅՆԵՐ, Տուփեր, Խոզանակներ եւն.

ՄԱՐԱԿԱՆ ՉԱՄԲԱՒՈՐ ԹԵՅԸ

ԵՂԲԱՐԲԱՆ քանակ ապրանքներ, Գուրգաներ, Թաշկաններ, Օճիկներ, Գողճա փեր, Շաշկաններ եւն. եւն.

Ճաշակաւոր եւ աճաւ. 50—1

ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՉԱՐԵՆ ԵՆՈՐԶԱՒՈՐ

Հալոց քաղ — Բեշարի. Տաւաշի

Կեղանակաւ դեղարանը գոլեւորի պէտք չունի, ծախք է արդէն բոլոր իրերի:

Թարմ և անխաղաղ դեղեր, պատրաստութիւնը արագ և կարեւոր աճաւ:

Հոն կ'յաճախեն կանոնաւորապէս հետեւեալ ապրանքներ բոլորէնը՝ Տօք. ձէլէտ, Տօք. Ա. Պաշտոններեան, Տօք. Տ. Թօփալեան, Տօք. Փիլիպպոսեան 50—1

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԲ
ԲԱՄԵԼԻԱԻ
(Հախորդ Սաւարիքի)

ՄԱՍՆԱՃԻՂ ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Բ. 33

ՄԵԾ ԶԵՂՁ

Յառաջիկայ երկուշաբթի Օգոս. 31/7-ն սկսեալ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՂԱՆԱԿԻ ՎԵՐՋԱՌՈՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆ ԴԱՐԱԿՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

որոց տեսակները մի առ մի քուէր աւելորդ է, ծանօթ ըլլալով մեր վաճառատանց ապրանքները:

ՊԻՏԻ ՏԵՒԻ ՄԻՆԶԵԻ ՕԳՈՍ. 10/24

Փախախտք քող այցելեն Բաւելիայի վաճառատունը առիթն օգտուելու համար:

50—1

ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

CHAPELLERIE DE LUXE
NICOLAS A. NEGREPONTE & CO
ՆԻԳՈՒԱ Ա. ՆԵԳՐՈՒՆԵ ԵՒ ԸՆԿ.

ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ Բ. 116

ԻԶՄԻՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՆՆԱԿԱՆ ԵՒ ՓՈՐՐԱՔԱՆԱԿ
Դիւարիկներ, Գաւթեթներ, Գաւթեթներ, Վզնոցներ, Թաշկաններ, Կոճակներ, Գուրգաներ, Եւրոպական, Խոզանակներ, Թաշկաններ
Եւն. Եւն. 50—1

ԱՋԱՏ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

Ջարդարեան Դրատունը այս անունով հրատարակած է հին ու նոր, ազգային ու հայրենասիրական գործերու շարք մը որոնք մեծապէս գնահատուած են ընթերցողներ հասարակութեան կողմէ:

Սեւ Հողեր կամ Յետին Գիշեր Աշարատեան Թարգ. Պ. Դուրեանի 5 արար 2
Աւերակ (Բանտի յիշատակներ), Վ. Թոթովենյի 1
Ընդ Հայկ Երգարան, Ա. հատոր 3.50
Վանդոյթ իրիւնեան Հարկիկ 1.50
Երգեր եւ Տաղ Պ. Դուրեան 1
Հայդոյթ իրիւնեան Հարկիկ 2

Ընդարձակ Հայկ Երգ. Բ. հատոր 3.50
Նոյնը Ա. և Բ. 7.50, լաթ. 10
Աւերակ Անի Պ. Դուրեանի 2
Յաւին Տունը, Լ. Շաթրեանի 4
Եղիա Տէմիրճիպաշեան, Լ. Էսաճեան, Կան (պատկերով) 1.50
Երեսասարդը, Թարգ. Ռօզմէր 1.50
Ջարդարեան Հայկ Երգարան, Ա. 5
Նոյն, Քաճառագրութիւն Բ. Գ. և Գ. մասերու 15
Ժամանակ եւ Խորհուրդ Բ. 1.50
Սով եւ Ման, Ուրուր 1
Սրինգ, Գերթուածներ, Վահան Թոթովենյի 2.50
Ընդ Հայկ Երգ. Գ. հատոր 3.50
Նոյնը Ա. և Բ. հատոր միացեալ 10
Հայ Հերոսի Արշաւանքը, Աշուղ Շահնազար 3
Ֆրանց Թրքական պատերազմ կամ Չարըլը Արթին աղա, կատակերգ. Եր. Օտեան, 3 արար 3
Պատարան Ռուս Սինդի 1
Յիշատակարան. 1909 թ. դարձն երեսիկ Հայերու լուսատիւ պատկերները, ձեռագիրները, կենսագրութիւնները, հեղինակութիւնները և դրուածքները, չքե տպագրութեամբ և Թոթովենյի, Ա. 2
Գիւմը Ջարդարեան Դրատուն, Կ. Պոլիս, Իզմիր Մամուրեան Դրատուն 10—1

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱԶԵՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՏԵՓԱՆ ԻՓԼԻՔԵԱՆ
ՖՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

Յառաջիկայ ծախանակներ և նորաձեւութեան ընտիր տեսակները հետեւեալ հետէ հասնելու վրայ են իրարեկէն և մետաքսեղէնէ պատ պատմաներու, ճերմակեղէն, հոտեղէն, տանթէլ և վալանսէլի հարուստ և նուրբ տեսակներ, ինչպէս նաեւ Bonneterie ճիւղի յատկացեալ անգլիական հոշակաւոր Wolsey գործարանի բուրդ շապիկ, հարթիք և գուրգաներ կանանց և Լրիկ մարդոց համար, ինչպէս նաեւ պղտիկ տղայոց համար Yersey ֆանելաներ:

Կ'արժէ միայն հետաքրքրութեան համար այցելել վաճառատունը:

50—1

ՏԵՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՅ ԿԱՐԿԱՆՈՒ ՄԻ ԱՆՏԵՐ

Երբ կ'ազգէ կուշ և կուշ լինելով
Երբ կ'ազգէ հաճելի եւ գուար Ժամանակները
կարգաւոր

ՅՈՎՃԱՆԱ ԲԱՐՈՒՅԻՆ

Կատարական վէպ մը, երգիծական դրուի գործող մը, որ մօտ օրէն պիտի սկսի մեր տպարանին լոյս տեսնել:
Հեղինակը՝ ՄԱՍՈՒՄԻ ՍՈՒՏԻՍ հեղինակ արդի գրական հոգեւորական լուսաւոր Վոլթերը կը տեսնուի և մեծ համբաւ կ'աւելնէ Եւրոպայի մէջ, իսկ Թարգմանիչը — Պ. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ — նոյնպէս հայ հրատարակչութեան մէջ քաջանշանով ըլլալուն աւելորդ կ'համարուի իր գործունէութեան, որպէսզի հարգուի իր անուան ունեւոր ընկել կ'ուզենք:

Այս գիրքը արդէն 1880-ին Միսկերու հանգիստին մէջ հրատարակուած և մեծ ընդունելութիւն գտած է, և սուգ ժամանակի մէջ բոլոր օրինակները սպառուած են, ինչ որ հաջորդապէս է հայ գրականութեան մէջ և անվստիքի ապացոյց մ'է թէ ո՞ր անգամ լուսնոյ ընդունելութիւն գտած է, Անիկ ի վեր թէպէտ հանրութեան փառաբանաց գոհացում տրուելու համար ձեռնարկներ եղան վերջապէս տպագրութեան, բայց հակառակ քանիցս եղած վիճակներու անկարելի եղաւ հրատարակման: Անա՛ այս անգամ հորինելու Մամուրեան Թեան պիտի սկսինք մօտ օրէն հրատարակել պարակ առ պարակ:

Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ 30 պրակէ, և պիտի հրատարակուի չորսընթաց առ առաւել երկու պրակ, մէն մի պրակը 20 փառակ: Եթէ մեր յոռացած քաջախիտութիւնը գանձեմ, կ'խոստանանք շարաքննական աւելի պրակներ հրատարակել գործը աւելի շուտով լրացնելու համար:

Փախախտքից կրնան նաեւ գիրքուրեան համար փոխանակ հատով գնելու այժմէն թաժանորդագրուել կանխիկ վճարելով 10 դր.: Եթէ և գիրքը ստանալ կամ պրակ առ պրակ կամ լինալուն՝ թղթաւ կարգ:

Գործին հրատարակութեան վերջ 20 դրուէն պիտի ծախուի, ձեռնարկը լուսաւորին է թաժանորդագրութեան օգտուելու: Միւսին պիտի մանրանք նաեւ գաւառներուն համար ունեց փախախտքի կրնան լրանալ: Բազմաթիւ եղանակով կ'սկսուի թաժանորդագրութիւնը 11 դր.: Նամակի քուէրիցով թղթաւ կ'սկսուի, Գործին լրանալէն յետոյ լինալուն պիտի տպագրուի:

ԼՈՍՈՒ ՏԵՄԱՐ

Մ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆԻ

ՄԵԻ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԷ

Ամբողջ գործը 384 էջերով

Գին. — Իզմիրի համար 7
Գաւառ. » 8

Գրուշ
» կամ Ֆր. 1.75